

ลำดับที่ 15.

ปัญหาข้อกฎหมายเกี่ยวกับร่างพระราชกฤษฎีกา
กำหนดเขตปฏิรูปที่ดินในท้องที่อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน
ให้เป็นเขตปฏิรูปที่ดิน พ.ศ..... (การกำหนดเขตที่ดินให้เป็น
เขตปฏิรูปที่ดิน ตามมาตรา 25 แห่ง พ.ร.บ. การปฏิรูปที่ดิน
เพื่อเกษตรกรรม พ.ศ.2518 จะกำหนดเฉพาะเขตตำบล
ที่จะทำการปฏิรูปที่ดินเท่านั้นได้หรือไม่

ความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกา พระราชกฤษฎีกากำหนดเขตปฏิรูปที่ดินจะ
ต้องประกาศชื่ออำเภอที่จะมีการปฏิรูปที่ดิน ส่วนแนวเขตปฏิรูปที่ดินตามแผนที่แนบท้ายพระราช
กฤษฎีกาสามารถกำหนดเขตที่จะทำการปฏิรูปที่ดินตามที่เป็นจริงได้ โดยกันที่ดินอื่นภายในเขต
อำเภอดังกล่าว ซึ่งไม่ประสงค์จะดำเนินการ ปฏิรูปที่ดินออกได้

เรื่อง นิตยาชอภินาย กับราชพระราชนฤนาถาภินายที่คนในท้องฟ้าเกือบทั่ว
จังหวัดลำปาง ให้เป็นเขตปฏิรูปที่ดิน พ.ศ. (การกำหนดเขตที่ดินให้เป็นเขต
ปฏิรูปที่ดินเฉพาะ พ.ศ. ๒๕๒๕ แห่งพระบรมราชโองการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม
พ.ศ. ๒๕๒๕ จะกำหนดเฉพาะเขตที่ดินที่จะทำการปฏิรูปที่ดินเท่านั้นหรือไม่) ...

เจ้านายกรมพระนครมกุฎนิภาโกณีนางสังเวยเมื่อวันที่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๔๘ ในวังบวรวิ
ของกฎหมายของกองกฎหมายไทย สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ทราบว่า การกำหนดเขตที่ดิน
ให้เป็นเขตปฏิรูปที่ดินตามมาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม
พ.ศ. ๒๕๑๘ จะดำเนินการเฉพาะเขตที่ดินที่จะทำการปฏิรูปที่ดิน เท่านั้นโดยทั่วไป ในคณะกรรมการ
กฤษฎีกา(กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๕) พิจารณา โดยไม่ขอพิจารณาว่า กองกฎหมายไทยได้ตรวจ
พิจารณาว่า พระราชบัญญัติการกำหนด เขตที่ดิน ในท้องที่ใดบ้าง จึงควรจัดเป็น เป็นเขตปฏิรูปที่ดิน
พ.ศ. ที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เสนอ ตามบันทึกสั่งของทนายกระทรวงมหาดไทย แล้ว
ให้ตรา มาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดิน ให้ที่ดินในเขตท้องที่ใดบ้าง
จึงควรจัดเป็น ภายใต้ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ พระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดิน เพื่อเป็นเขตปฏิรูปที่ดิน ได้กำหนดเขต
ที่ดินให้เป็นเขตปฏิรูปที่ดินโดยถือเอาเขตของอำเภอเป็นหลักตั้ง เช่นนี้เคยปฏิบัติมา แต่การแก้ไขที่
พระราชบัญญัติกำหนดเขตและเขตตำบล และเขตหมู่คณะ (สำนักงานการปฏิรูป
ที่ดินเพื่อเกษตรกรรม) ซึ่งเห็นว่า สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมมีความประสงค์จะทำการ
ปฏิรูปที่ดินเฉพาะตามแผนที่แนบท้ายดังกล่าวเท่านั้น เพราะเหตุว่า

พระราชนิพนธ์

ในพระราชกฤษฎีกาตามวรรคหนึ่ง ให้มีแผนที่แสดง เขตและ ระบุท้องที่ที่อยู่ใน
เขตภูมิภพที่สามตามพระราชกฤษฎีกานี้ด้วย แผนที่ดังกล่าวให้ถือเป็นส่วนหนึ่งของพระราชกฤษฎีกา
การกำหนดเขตที่สามเป็นเขตอิสระไว้ด้วย

เขตปฏิรูปที่ดินแบบห้ามพระราชกฤษฎีกาเวนคืนด้วย แบบที่ถึงกล่าวให้ถือเป็นส่วนหนึ่งของพระ ราชกฤษฎีกาเวนคืนเขตที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินตามวรรคหนึ่ง ในเมื่อเขตของเจ้าขอเป็นหลักฐานโดยในคำให้การกำหนดเขตปฏิรูปที่ดินในเขตของเจ้าขอที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินนั้นประกอบโดยกรรมกรรมเป็นของตนเอง หรือที่ดินเคยโอนไปเพียงแต่การกรของเจ้า หรือที่ดินของผู้อื่น ประกอบ กรรมกรรมอยู่เป็นจำนวนมากตลอดจนเป็นอันคิดค่าไถ่ เป็นเช่นนี้ในการจัดเก็บกับควาในคำให้การกำหนดเขตที่ดิน

เพื่อเกษตรกรรม และวางโครงการเพื่อดำเนินการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมในท้องที่ทุกจังหวัด
ทั่วราชอาณาจักร ให้เสรีชนในสนามมีอันควมได้พระราชาธิบดีผู้ใดไม่ขึ้นกับ

(๒) หนังสือสำนักงานเขตการทะเบียนราษฎร์ ความมาก ที่ สร. ๒๓๐๓/๒๕๖๒ ลงวันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๖๔

(๑) ที่กีดกันการชำระหนี้จากเอกชนเพื่อนำมาปฏิรูปที่ดินนั้นอยู่ในสอง
ด้านต่อไปนี้

(๒) เพื่อใช้ประโยชน์จากที่ดินที่ได้รับความสะดวกจากผลของกฎหมาย
ตามมาตรา ๒๕ (๓) แห่งพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๐๔ เกี่ยวกับการจำหน่าย
จำนองที่ดินซึ่งอยู่ในเขตอำเภอที่ประกาศเป็นเขตปฏิรูปที่ดิน และที่ดินซึ่งอยู่ในเขตทำการปฏิรูปที่ดินจริง
ของกฎหมายไทยมีความเห็นว่า แนวความคิดแนบนี้เคยถูกยกขึ้นมาพระราชกฤษฎีกากำหนด
เขตปฏิรูปที่ดินที่ประกาศใช้มาแล้วได้ประกาศกำหนดเขตปฏิรูปที่ดินแห่งอำเภอสามมกรา ๒๕๐๖
แห่งพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๐๔ ที่มีชื่อว่า "การกำหนดเขตที่ดินให้เป็น
เขตปฏิรูปที่ดินแห่งอำเภอสามมกรา" ในข้อเท็จจริงอำเภอสามมกราเป็นอำเภอในเขตปฏิรูปที่ดิน
เพียงบางตำบลเท่านั้น ซึ่งก่อให้เกิดความเดือดร้อนแก่ประชาชนนอกเขตที่ดินในการปฏิรูปที่ดิน ฉะนั้น
กองกฎหมายไต่ถามมีความเห็นว่า การกำหนดเขตปฏิรูปที่ดินเฉพาะเขตตำบลนั้นจะกระทำได้ในแง่ของ
กฎหมาย ดังนั้นจึงได้เสนอร่าง ๓ ของร่างพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๐๔
ฉบับแก้ไขเพิ่มเติมให้ยกเลิกมาตรา ๒๕ (๓) ของร่างพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๐๔
และให้ยกข้อความที่ห้ามการจำนองที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินให้ยกเลิกไป และให้แก้ไขมาตรา ๒๕
มาตรา ๒๕ แห่งกฎหมายฉบับเดิม คือ เป็นการกำหนดเขตปฏิรูปที่ดินแห่งอำเภอ ฉะนั้น ร่าง
มาตรา ๒๕ ที่แก้ไขใหม่เป็นดังนี้

"ให้ที่ดินในเขตท้องที่ตำบลน้ำคึมและตำบลนครเจริญ อำเภอป่าซาง

จังหวัดลำพูน ภายในบริเวณที่ดินตามแผนที่ท้ายพระราชกฤษฎีกาเป็นเขตปฏิรูปที่ดิน"

บัดนี้ รองเลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกาไม่เห็นด้วยกับความเห็นของกองกฎหมาย
ไทย และขอถึงเกล้าว่า

"การกำหนดเขตปฏิรูปที่ดินจะต้องถือเขตอำเภอตามมาตรา ๒๕ วรรคสาม (๔)

เพราะในบทบัญญัติดังกล่าวได้กำหนดเงื่อนไขในการจัดตั้งว่า จะกำหนดเขตปฏิรูปที่ดิน

ในอำเภอใดก่อนอำเภอใดลงไว้ด้วย ถ้าหากในเขตตำบลเป็นหลักแล้ว ก็ไม่อาจใช้

เกณฑ์ตามมาตรา ๒๕ วรรคสามได้ (๕) และก็ไม่ทราบว่า จะยึดหลักเกณฑ์อะไรแทน

ในการกำหนดเขต"

(๓) มาตรา ๒๕ ภายในระยะเวลาสามปี นับแต่วันที่พระราชกฤษฎีกากำหนดเขตปฏิรูปที่ดิน
ตามมาตรา ๒๕ (๓) ให้บังคับใช้แล้ว ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกประการใด ๆ หรือก่อให้เกิดการขัดแย้งใด ๆ ซึ่งกีดกัน
ในเขตปฏิรูปที่ดิน เว้นแต่ได้มีมติเป็นอันเอกฉันท์จากคณะกรรมการหรือผู้ซึ่งคณะกรรมการมอบหมาย

ในกรณี พ.ร.บ. จักรวรรดิหรือคำให้การจากต่างประเทศ การกำหนดเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อ
การปฏิรูปที่ดินในกรณีนี้ และเป็นการข่มขู่หรือลู่ล่อให้เกิดความเสียหายหรือกีดขวางการปฏิรูปที่ดินเพื่อ
เกษตรกรรม ในคณะกรรมการหรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการหรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายให้เจ้าของ
หรือกรรมการหรือพนักงานหรือคนในครอบครัวหรือคนในครอบครัวหรือคนในครอบครัวหรือคนในครอบครัวหรือคนในครอบครัว
ปฏิรูปที่ดิน ในคณะกรรมการหรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการหรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายให้เจ้าของหรือ
กรรมการหรือพนักงานหรือคนในครอบครัวหรือคนในครอบครัวหรือคนในครอบครัวหรือคนในครอบครัวหรือคนในครอบครัว
หรือคนในครอบครัวหรือคนในครอบครัวหรือคนในครอบครัวหรือคนในครอบครัวหรือคนในครอบครัวหรือคนในครอบครัว

(๔) ดูเรื่อง รด. (๑) หน้า ๑๐๖

(๕) ดูเรื่อง รด. (๑) หน้า ๑๐๖

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกาจึงมีคำสั่งให้กองกฎหมายไทยในแจ้งแสดงเหตุผลเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัญหาที่ ซึ่งกองกฎหมายไทยได้ชี้แจงว่า การที่กองกฎหมายไทยเห็นว่าในการกำหนดเขตปฏิรูปที่ดินส่วนราชการแต่ละแห่งในเขตดังกล่าวได้เป็นเหตุถึงนี้

(๑) การกำหนดเขตปฏิรูปที่ดินโดยให้เอกชนเช่าและเป็นที่ดินนั้น การที่ที่ดินบางประเภทที่ไม่เหมาะต่อการทำเกษตรกรรมเช่นเป็นป่าไม้ ไร่สวน ที่อยู่อาศัย หรือเป็นบริเวณที่เกษตรกรรมที่ล้มเป็นของตนเองส่วนนี้ อยู่ในขนาดที่เหมาะสมแก่การครองอยู่แล้ว ไม่สมควร เมื่อเป็นเช่นนี้การที่จะให้กองประกาศเขตปฏิรูปที่ดินมาลง ไม่ถือสมควร ไม่เกิดประโยชน์แต่อย่างใด อันมิได้เจตนารมณ์ของกฎหมาย

(๒) การกำหนดเขตปฏิรูปที่ดินโดยยึดเขตอำเภอเป็นหลัก ถ้าหากมีคำสั่งให้มีการปฏิรูปที่ดินตลอดเขตอำเภอทั้งหมดก่อให้เกิดความเดือดร้อนแก่ประชาชนในเขตดังกล่าว กล่าวคือเจ้าของที่ดินยอมยกที่ดินให้เจ้าหน้าที่ยื่นขอโอนหรือก่อให้เกิดการติดขัดในที่ดินทำมาค้าขายแห่งพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดิน พ.ร.บ. ๒๕๑๕ และพนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจเข้าไปทำการสำรวจต่าง ๆ ได้ตามมาตรา ๒๔ แห่งพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ร.บ. ๒๕๑๕ ทั้งเจ้าพนักงานเพื่อเกษตรกรรมยังมีการตั้งแจ้งลักษณะที่ดินที่ตนถือครองอยู่ พนักงานเจ้าหน้าที่ควรมีหน้าที่สำรวจที่ดินในเบื้องต้นแล้วว่า ไม่ควรอยู่ในเขตปฏิรูปที่ดิน การปล่อยให้มีการเพิกถอนอำนาจตามกฎหมายนี้โดยไม่จำเป็นจึงเป็นการไม่สมควร

(๖)

กฎกระทรวง (๓) หน้า ๒

(๗)

มาตรา ๒๔ เมื่อใดที่พระราชกฤษฎีกากำหนดเขตปฏิรูปที่ดินซึ่งมีกับในท้องที่ใดแล้วภายในเขตปฏิรูปที่ดิน ให้พนักงานเจ้าหน้าที่หรือผู้ซึ่งปฏิบัติงานร่วมกับพนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจดังต่อไปนี้

(๑) เข้าไปทำการค้นจำแนกเพื่อการสำรวจรังวัดได้ แต่ต้องแจ้งให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองที่ดินทราบเสียก่อน

(๒) ทำเลี่อยหมายขอบเขตหรือแนวเขตโดยปักหลักหรือทุกร่องแนวในกรณีที่ดินต้องสร้างหมู่สหกรณ์การเกษตรในที่ดินของผู้อื่น ก็ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจสร้างหมู่สหกรณ์การเกษตรได้โดยความจำเป็น เมื่อใดที่เห็นว่าจำเป็นและโดยสมควร พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจที่ดิน ตัดรอนกิ่งไม้ และกระทำการอย่างอื่นแก่สิ่งที่มีลักษณะการสำรวจรังวัดได้ ทำที่จำเป็นทั้งนี้ ให้คำนึงถึงการที่จะให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองสิ่งอาหารไว้ หรือได้รับความเสียหายน้อยที่สุด

ให้เจ้าพนักงานหรือผู้ครอบครองที่ดินและผู้ที่เกี่ยวข้องอำนาจนั้นระมัดระวังความสมควร

(๓) การพิจารณา ๕ พรรคสาม
 ๒๒๖ โสภณความว่า "การกำหนดเขตปฏิรูป
 เขตปฏิรูปใหม่เป็นเขตปฏิรูปใหม่โดยพิจารณาจากลักษณะเขตอำเภอเป็นหลัก แล้วคำนึงการปฏิรูปที่ดิน
 ก่อนแล้ว ถือว่าอำเภอหรือเขตอำเภอใด ๆ ก็ได้ ส่วนการดำเนินการเลือกเขตปฏิรูปที่ดิน
 บกย.ปฏิรูปที่ดินว่า "การกำหนดเขตปฏิรูปที่ดินในท้องที่ใด ๆ" ซึ่งอาจจะให้เขตตำบล
 หรือเขตอำเภอใดก็ได้ เป็นเขตที่ต้องดำเนินการปฏิรูปที่ดินตามความจริง ทั้งนี้
 การกำหนดเขตปฏิรูปที่ดินอาจพิจารณาเป็นจริง กล่าวคือ เมื่อทางสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม
 เห็นว่า ต้องให้เขตอำเภอใดเป็นเขตปฏิรูปที่ดิน ก็กำหนดเขตตามที่เห็นสมควร ซึ่งอาจจะเป็นเขต
 ตำบลหรือเขตอำเภอใดก็ได้

๒๒๗ โสภณความว่า "การกำหนดเขตปฏิรูปที่ดินเป็นปัญหาทางกฎหมาย" กองกฎหมายไทยเห็นว่า
 น่าจะได้เสนอให้กรมการร่างกฎหมายเป็นยุติทางคดีในชั้นนี้
 ดังนี้ (๑) การพิจารณาการปฏิรูปที่ดินในชั้นนี้
 กฎีกา(กรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๕) :พิจารณาให้ความเห็นในปัญหาของกฎหมายดังกล่าวว่า
 คณะกรรมการร่างกฎหมาย(กรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๕) ได้พิจารณาปัญหาดังกล่าว
 และได้ส่งคำชี้แจงเพิ่มเติมจากคณะกรรมาธิการและสหกรณ์ สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม
 และศูนย์พัฒนาสหกรณ์พัฒนาไทย(กรมที่ดิน) แล้ว มีความเห็นดังต่อไปนี้

๒๒๘ พระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๐๔ มาตรา ๒๕ บัญญัติว่า
 "การกำหนดเขตที่ดินในท้องที่ใด ๆ เป็นเขตปฏิรูปที่ดินให้กระทำโดย
 พระราชบัญญัติ
 ในพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดิน พ.ศ. ๒๕๐๔ มาตรา ๒๕ บัญญัติว่า
 "เพื่อเป็นสวัสดิการแห่งพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดิน" นั้นดังกล่า
 การกำหนดเขตที่ดินให้เป็นเขตปฏิรูปที่ดินตามวรรคหนึ่ง
 ในชั้นนี้ เขตอำเภอใดเป็นเขตใด ให้ถือว่าเป็นการกำหนดเขตปฏิรูป
 ที่ดินในเขตท้องที่อำเภอที่มีคณะกรรมการไม่ขึ้นประกอบคณะกรรมการในท้อง
 ที่ตนเองรับผิดชอบ อีกด้วยไม่เพียงแต่คณะกรรมการจังหวัด หรือกองเจ้าที่ดินของศูนย์
 ประกอบคณะกรรมการอยู่เป็นวิสัย หากตรวจสอบที่มีผลลิดต่อไร้ค่า เป็นเหตุ
 ในการวินิจฉัยถวายสำคัญในการกำหนดเขตก่อนหลัง

๒๒๙ โสภณความว่า "การพิจารณาเขตปฏิรูปที่ดิน" โดยมิชักช้า และให้คำ
 การพิจารณาแล้วเสนอคณะกรรมการ และวางโครงการเพื่อดำเนินการปฏิรูปที่ดิน
 เป็นคณะกรรมการในชั้นนี้โดยจังหวัดที่พิจารณาแล้วให้ส่งรายงานเป็นต้น
 จริตพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดิน

อย่างไร เป็ลฉิวารลพณนิยามว่า "การปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม" ในมาตรา ๔(๑๐) ประกอบกับมาตรา ๒๕ บรรทัดที่ (๑๑) แห่งพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๑๔ แล้ว เห็นว่า การปฏิรูปที่ดินนั้นไว้วัตถุประสงค์จะกระทำเฉพาะในเขตที่ดินที่ใด เพื่อเกษตรกรรมเท่านั้น โดยไม่รวมถึงที่ดินใดเพื่อการอื่นด้วย ดังนั้น การกำหนดเขตปฏิรูปที่ดินในแต่ละอำเภอจะยกเว้นเขตที่ดินที่ไม่อยู่ในข่ายของการปฏิรูปที่ดินออกได้ และอีกประการหนึ่ง หากมาตรา ๒๕ ประสงค์จะให้กำหนดเขตที่ดินเป็นเขตปฏิรูปที่ดินแล้ว มาตรา ๒๕ บรรทัดสองก็ไม่ว่าเป็นต้องบัญญัติให้มีแผนที่แสดงเขตปฏิรูปที่ดินแนบท้ายพระราชกฤษฎีกากลับ เพราะเขตอำเภอมีพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งอำเภอกำหนดเขตไว้แล้วความกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน

ดังนั้น มาตรา ๓ แห่งร่างพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินในท้องที่อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน ให้เป็นเขตปฏิรูปที่ดิน พ.ศ. ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ที่มีขึ้นว่า

"ให้ที่ดินในเขตท้องที่อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน ภายในแนวเขตตาม

แผนที่ท้ายพระราชกฤษฎีกานี้ เป็นเขตปฏิรูปที่ดิน"

และแผนที่แนบท้ายร่างพระราชกฤษฎีกาดังกล่าวดังกล่าวกำหนดเฉพาะ เขตตำบลที่จะดำเนินการปฏิรูปที่ดินเป็นเขตปฏิรูปที่ดินนั้น เป็นการกำหนดเขตปฏิรูปที่ดินที่ถูกต้องตามเจตนารมณ์ของมาตรา ๒๕ บรรทัดหนึ่ง และบรรทัดสอง โดยไม่จำเป็นต้องแก้ไขร่างมาตรา ๓ ตามที่กองกฎหมายไทยแก้ไขโดยระบุเขตตำบลไว้ เพราะแผนที่ท้ายพระราชกฤษฎีกาเป็นหลักและถือเป็นส่วนหนึ่งแห่งพระราชกฤษฎีกาครบถ้วนตามเจตนารมณ์ของมาตรา ๒๕ บรรทัดหนึ่งและบรรทัดสองแล้ว อีกทั้งยังเป็นการหลีกเลี่ยงปัญหาที่จะก่อความเดือดร้อนให้แก่ประชาชนที่ถือครองที่ดินในเขตอำเภอดังกล่าวแต่อยู่นอกเขต

(๑๐) มาตรา ๔ มาตรา

"การปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม" หมายความว่า การปรับปรุงเกี่ยวกับสิทธิ และการถือครองในที่ดินเพื่อเกษตรกรรม รวมตลอดถึงการจ้กที่อยู๋อาศัยในที่ดินเพื่อเกษตรกรรมนั้น โดยรัฐบาลที่ของรัฐ หรือที่ดินของรัฐหรือที่ดินจากเจ้าของที่ดิน ซึ่งมีที่หาประโยชน์ในที่ดินนั้นด้วยตนเอง หรือที่ดินเป็นสิทธิจากพระราชบัญญัตินี้ เพื่อจัดให้แก่เกษตรกรผู้ไม่มีที่ดินของตนเองหรือเกษตรกรที่มีที่ดินเล็กน้อยไม่เพียงพอแก่การครองชีพและสละนินแก่เกษตรกรได้เช่าซื้อ เช่าหรือเช่าทำประโยชน์โดยรัฐให้ความช่วยเหลือในการพัฒนาอาชีพเกษตรกรรม การปรับปรุงทรัพยากรและปัจจัยการผลิต ตลอดจนการมสิดและการจำหน่ายให้เกิดผลดียิ่งขึ้น

มาตรา มาตรา

(๑๑) มาตรา ๒๕ มาตรา

บทบัญญัติในวรรคนี้ มิให้ใช้บังคับแก่ที่ดินบรรดาที่เป็นของหน่วยงาน เมือง องค์การของรัฐ รัฐวิสาหกิจ สถาบันเกษตรกร หรือที่ดินตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

ที่จะดำเนินการปฏิรูปที่ดินให้เสร็จสิ้นไปโดยเร็วที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้
 (๑๖) และการที่จะมีการเช่าที่ดินเพื่อปลูกข้าวโพดไม่ทำการสำรวจต่าง ๆ
 (๑๗) โดยนายมหา (๑๘) การดำเนินการที่เจ้าของที่ดินเช่าที่มีการตั้งแรงกดดันและแห่งที่ค้ำยันที่ถาวรลง
 (๑๙) ต่อมาพนักงานเจ้าหน้าที่ได้มาที่สวนป่า ๓๓ แห่งพระราชมัญฉัยการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๒๘

พ.ศ. ๒๕๒๘ (๑๖) (๑๗) (๑๘) (๑๙)
 (อรรถสิทธิ์ สิริสุนทร)

ประธานกรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๕

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
 พฤษภาคม ๒๕๒๘

- (๑๖) คู่มือการตรวจ (๓) หน้า ๒
- (๑๗) คู่มือการตรวจ (๕) หน้า ๓
- (๑๘) มาตรา ๓๓ เพื่อแก้ไขพระราชบัญญัติการกำหนดเขตปฏิรูปที่ดินในบางพื้นที่ซึ่ง

โดยพนักงานเจ้าหน้าที่ได้ไปขอเช่าที่ดินของที่ดินที่เดิมที่ดินเช่าโดยกรมที่ดินอยู่ในเขตปฏิรูปที่ดินแห่งจำนวน
 แปลงที่ดิน ขนาดของที่ดินแต่ละแปลง ที่ตั้งของที่ดิน และการทำประโยชน์ในที่ดินที่ดินเช่าของทุกแปลง
 ต่อมาพนักงานเจ้าหน้าที่ได้มาที่สวนป่า ๓๓ แห่งพระราชมัญฉัยการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๒๘